దిశ

నగరం ఉత్తర ప్రాంతంలో... ఎనిమిదంతస్తుల పొడవున... కలిగినవాళ్ళ కాలనీలకు కూతవేటు దూరాన... ఆ ఆస్పత్రి వెలిసింది. ఆ హైటెక్, సూపర్ స్పెషాలిటీ ఆస్పత్రి దేశంలోని అత్యున్నత వైద్య సదుపాయాలన్నింటినీ... ఒక కప్పుకిందకు చేరుస్తుందని... నగరం కూడలులన్నింటిలోనూ... పెద్ద పెద్ద ప్రకటన బోర్డులు... కొన్ని నెలల క్రితమే తెలిపాయి.

ఆ రోజు కేంద్ర ఉక్కు, బొగ్గు గనుల మంత్రి ఆస్పత్రికి రిబ్బన్ కత్తిరించారు. ఆ ప్రారంభోత్సవాన్ని పురస్కరించుకుని నగరంలో దినపత్రికలు సప్లిమెంట్స్ ప్రచురించాయి. అనేక వ్యాపార సంస్థల శుభాకాంక్షల సందేశాలు... సప్లిమెంట్సులో అధిక భాగాన్ని నింపాయి.

ఆస్పత్రి నిర్మాతలయిన మంచూరియాలు...నగరంలోని ప్రముఖ వైద్యులందరికీ ఆ సాయంత్రం ఒక అపురూపమయిన పార్టీ ఏర్పాటు చేశారు. వైద్య సమాజంలో ప్రాక్టీసు వల్లా... విదేశీ డిగ్రీల వల్లా... ప్రసిద్ధులయిన వారిని ఎంచి ఆహ్వానితుల లిస్టు తయారు చేశారు.

ఆహ్వానాలు తయారుచేసి పంపించడం దగ్గర్నించి... ఆహ్వానితులకు రానూ పోనూ ఏర్పాట్లు చూడటంతో సహా... పార్టీ వ్యవహారమంతా పకడ్బందీగా ఏర్పాటు చేశారు - ఆ రంగంలో నిష్ణాతులయిన ఫన్ వైబ్రేషన్ సంస్థవారు.

నగరానికి నలభై కిలోమీటర్ల దూరంలో ఒక జలపాతం వుంది. దానికి సమీపంలో

దట్టమయిన వృక్షాల మధ్య జాగా... విహార స్థలంగా ప్రసిద్ధి చెందింది. రాత్రి ఎనిమిది నుంచి పన్నెండు వరకూ పార్టీ సమయం.

ఆహ్వానితులు కుటుంబాలతో సహా పార్టీ ప్రదేశానికి హాజరయ్యారు. కార్లలో వచ్చిన వారికి పార్కింగ్ స్థలాన్ని చూపిస్తున్నారు నిర్వాహకులు. డాక్టర్ అరుణ్, బెనర్జీ తమ కారు పార్కు చేసి నిర్వాహకులు దోవ చూపిస్తుండగా వెళ్ళి కుర్చీలలో కూర్చున్నారు.

విశాలమయిన తెరమీద ఫన్ వైబ్రేషన్ సంస్థ స్వాగత వాక్యాలు మారి ఒక వ్యక్తి బొమ్మ సభాసదులకు స్వాగతం చెప్పింది. అతను ఆ సంస్థకు మానేజింగ్ డైరెక్టర్!

'భారతీయుల జీవిత విధానాలు మారుతున్నాయి. యువతరంలో నవ్యోత్సాహం వెల్లివిరుస్తోంది! వీటి గురించి శాస్త్రీయంగా అధ్యయనం చేశాం! సృజనాత్మకమయిన పార్టీల యుగం మొదలయింది! మిమ్మల్నీ మీ మానసిక తాహతునీ... లెక్కలుగట్టి యీనాటి పార్టీకి... 'అడవి'ని సబ్జెక్ట్ చేసుకున్నాం! మీకు అడవిలో నివసిస్తున్న అనుభూతినీ... వేటలో విజయం సాధించే అనుభవాలనూ... కల్పిస్తున్నాం! మీలో వృద్ధులకూ, పిల్లలకూ పెంపుడు జంతువులను మచ్చిక చేసుకునే ఆనందం కల్పిస్తున్నాం! యువకులకు విల్లంబులు, తుపాకులూ యిస్తున్నాం! మిమ్మల్ని కవ్వించే మృగాలు మిమ్మల్ని భయపిస్తాయి! మీ బాణాలూ, తుపాకీ గుళ్ళూ వాటికి తగిలితే మీకు వశమవుతాయి! మీరు కొట్టిన దెబ్బలకు గుర్తింపుగా మీకు టోకెన్లు యిస్తాయి మా మృగాలు. ఈ టోకెన్లు ఎక్కువ సంపాదించిన వారికి ఆఖర్న అద్భుతమయిన బహుమానం! -'

అంటూ ఆ పార్టీ గురించి చక్కని ఇంగ్లీషులో... వివరించాడు సంస్థ యమ్.డి. కొద్ది నిముషాల సమయంలో క్లుప్తంగా, స్పష్టంగా మాట్లాడి... పార్టీ యిస్తున్న మంచూరియా సంస్థను పరిచయం చేశాడు.

''నలభై నాలుగు సంవత్సరాలుగా సోషలిజమనే కుక్కపిల్లతో గంగానదంత భారీ సమస్యల భారతదేశాన్ని ఈదటానికి వ్యర్థ ప్రయత్నం చేసి.,. విఫలమయిన... రాజకీయ నిర్వాహకులు తమ ఆర్థిక విధానాలను మార్చి చక్కని అధునాతనమయిన స్టీమర్‌ను గ్లోబల్ ఎకానమీ నుంచి స్వీకరించారు. ఈ నవ్య వాహనానికి చోదక శక్తినిచ్చే... యంత్రాలలో... కీలకమయిన వారు మంచూరియాలు. పాతకాలపు రాజకీయ విశ్వాసాలు సడలిపోయినట్లే... గతకాలపు పారిశ్రామికవేత్తల పెత్తందారీ గుత్తాధిపత్యాన్నించి భారతదేశపు అభివృద్ధిని తప్పించి... పాత పారిశ్రామిక భావాలను కదలించి వేస్తున్నవారు మంచూరియాలు. మంచూరియాలు మొదట్లో బీరు అమ్మారు. ఆ మీద తయారు చేశారు. కన్స్యూమర్ ఎలక్ట్రానిక్స్ రంగాన్ని విప్లవీకరించారు. పత్రికలు వేశారు. గొలుసు హోటళ్ళు కట్టారు. ఉక్కు రంగంలో చేయి పెట్టారు. ఇప్పుడు వారు ఆరోగ్య రంగాన్ని ఏ మలుపులు తిప్పబోతున్నారో విందా''మన్నాడు ఫన్ వైబ్రేషన్ యం.డీ.

సామాన్యమయిన క్రీడా దుస్తులలో బక్కపలచగా వున్న మంచూరియా తెరమీద ప్రత్యక్షమయాడు.

స్వయంగా తాను కలుసుకోలేకపోవటాన్ని ఆహ్వానితులంతా అర్థం చేసుకోగలరన్నాడు. దేశాన్నీ ఆ మీదట ప్రపంచాన్నీ తాను నిర్మిస్తున్న ఆస్పత్రుల వలయంతో ఏకం చేయడమే తన పథకమన్నాడు. ప్రతీ 'ఏ' క్లాసు నగరంలోనూ ఆస్పత్రులను నిర్మించి వాటి అనుబంధ సంస్థలుగా... 'బి' క్లాసు, 'సి' క్లాసు నగరాలలో క్రమంగా ఆస్పత్రులు నిర్మిస్తాను. రోగులను మెయిన్ ఆస్పత్రులకు తరలించడంతో సహా అన్ని బాధ్యతలూ మా సంస్థే స్వీకరిస్తుంది. ఈ ఆస్పత్రులు ప్రతీ రోగికీ తనకు నచ్చిన వైద్యుడిని ఏర్పాటు చేస్తాయి. చికిత్సా పరికరాలనూ... రోగ నిర్ధారణా పరికరాలనూ... ఏ వైద్యుడయినా తన రోగులకు అందచేసే వీలు మా ఆస్పత్రులు కల్పిస్తాయి. భారతదేశపు ఆరోగ్యమూ... ఆర్థికాభివృద్ధీ... మా ఆస్పత్రుల వ్యవస్థ మీదా... యీ వ్యవస్థ మీమీద ఆధారపడి వున్నాయి!''

మంచూరియా ఉపన్యాసం కూడా కేవలం మూడు నిమిషాలు సాగింది.

అప్పటికి ఎనిమిదిన్నర అయింది.

నిండు చంద్రుడు క్రమంగా తన ఉనికిని కనబరుస్తున్నాడు. అతిథులు 'వేట' ఆట వివరాలు అడిగి తెలుసుకున్నారు. బొమ్మ ఆయుధాలను అందుకున్నారు. కృత్రిమ జంతువుల వెంటపడ్డారు. అడవిలో ఆటస్థలం హద్దులను నిర్ణయించే గుర్తులను ఏర్పరిచారు. తాగటానికి కూల్‌డ్రింక్స్, తినటానికి రకరకాల పదార్థాలనూ చెట్లకి వేలాడదీశారు. అక్కడక్కడ చెట్టు మొదళ్ళనూ, ఏనుగు కాళ్ళనూ, పెద్ద పెద్ద జంతువుల అవశేషాలనూ పోలినవి కూర్చోవటానికి ఏర్పాటు చేశారు. కూర్చున్న వారికి కన్పిస్తున్నాయి జంతువులు. పిల్లలని ఎత్తుకుని చెట్లు ఎక్కుతున్నాయి.

దూరంనుంచీ మడోనా గొంతు ఆ వాతావరణానికి భిన్నంగా వినవస్తోంది.

మధ్యలో ఆగిపోయి లైట్లన్నీ ఆరిపోతున్నాయి. పులుల అరుపులు, ఏనుగుల ఘీంకారాలు ఒక్కమారుగా చుట్టుపక్కల నుంచి వినవచ్చాయి. కొందరు పిల్లలూ, ఆడవాళ్ళూ కెవ్వుమంటుంటే కొందరు నవ్వుతున్నారు.

పులులు అతిథుల మీద పడితే... అతిథులు తేరుకుని వాటి వెంట పడ్డారు. పులులు తప్పించుకుని చెట్ల వెనకకు పరుగెత్తుతున్నాయి. మనుషులు కృత్రిమ ఆయుధాలతో కృత్రిమ జంతువుల వెనుక పరుగెడుతూ ఆనందిస్తున్నారు.

డాక్టర్ అరుణ్, బెనర్జీని ఎప్పుడో వదిలేశాడు.

బెనర్జీ జన సమూహానికి దూరంగా నడిచాడు. ఆ స్థలానికి అటు జలపాతం హోరూ, యిటు మనుషుల సందడీ లీలగా వినిపిస్తున్నాయి.

అరుణ్ యీ ఆహ్వాన మందిన దగ్గర్నుంచీ బెనర్జీని పార్టీకి రప్పించటానికి ప్రయత్నిస్తూనే వున్నాడు. ఆరోజు రాత్రి ఏడు గంటల వరకూ బెనర్జీ అంగీకరించలేదు. అరుణ్ ఆంధ్రా! బెనర్జీ బెంగాలీ! వాళ్ళిద్దరూ అమెరికాలో కలిశారు. సైకియాట్రిలో డిగ్రీలు సంపాదించారు.

''నువ్వు ఫిలాసఫీలో బాగా షైనయే వాడివి! ఎందుకు ఈ లైన్లోకొచ్చావు'' అని అరుణ్ తిడుతూండేవాడు. వాళ్ళిద్దరూ భారతదేశానికి తిరిగి వచ్చాక మూడు సంవత్సరాలు విడిగా వున్నారు. ప్రభుత్వం వారి ''మానసిక ఆరోగ్యమూ, నరాల శాస్త్రాల సంస్థ''లో ఆరేళ్ళుగా కలిసి పనిచేస్తున్నారు. అరుణ్ వివాహితుడు. రెండవ కాన్పు కోసం భార్య హైదరాబాద్ వెళ్ళింది. బెనర్జీ పెళ్ళి చేసుకోలేదు. అతను రోజురోజుకీ ఒంటివాడవటం అరుణ్‌కి గాభరా కలిగిస్తోంది. ఆ ఒంటరితనాన్ని పట్టుదలతో ఛేదించాలని అరుణ్ ప్రయత్నం. వాళ్ళిద్దరూ ఒకే బిల్డింగ్‌లో వేర్వేరు అపార్టుమెంట్సులో వుంటున్నారు.

బెనర్జీని బలవంతంగా ఒప్పించి తన మారుతీ కారులో బయల్దేరాడు అరుణ్.

'నువ్విలా మనుషులకు దూరమవటం మంచిది కాద'న్నాడు, అరుణ్ కొంత మౌనాన్ని భరించాక!

''నాకీ సమాజమంటే రోత! అసహ్యం! ఏదోరోజున అన్నీ వదిలేసుకుంటాను. ఏ హరిద్వారో పోతాను...''

''అప్పుడే నీకు మోక్షం కావాల్సొచ్చిందా?''

''జనం కేకల్లో, అరుపుల్లో నా ఆత్మ ప్రార్థన వినలేనంత శక్తిహీనుడు కాదు నా భగవంతుడు'' అన్నాడు బెనర్జి.

''అయితే సమాజం నుంచి పారిపోవటమెందుకూ?'' నిలదీశాడు అరుణ్.

''ఎందుకంటే - ఈ సమాజంలో మనుషులు ఉపదేశాలు యిస్తారు. సరికొత్త భావాలను కక్కుతారు. వీళ్ళ నంగనాచి కబుర్లనూ, నటనలనూ నేను భరించలేకపోతున్నాను. ఇక్కడ ప్రతీవాడూ అమ్మకానికి సిద్ధమే! తమని తాము అమ్ముకుని సంపాదించుకున్న వాటితో అంతకన్నా హీనాతి హీనమయిన వాటిని కొనుక్కుని... లాభసాటి బేరం చేశామని మురిసిపోతుంటే నేను అసహ్యించుకోకుండా వుండలేను!''

బెనర్జీ గొంతులో యింకా చెప్పాలన్న ఆవేశం అరుణ్ గమనించాడు. అతను యింకేమీ మాట్లాడక పోవటంతో అరుణ్ కొంతసేపు మౌనం వహించాడు.

''నువ్వు పెళ్ళిచేసుకో బెనర్జీ'' అన్నాడు.

''ఏముందీ ఆడవాళ్ళలో? ప్రతీ ఆడదాని మొహం మీదా నవ్వుల వెలుతురే! హృదయమంతటా చీకటి అంధకారమే! ఆ వెలుతురుతో ఎదుటి వాళ్ళను బానిస చేసుకుంటున్నామన్న భ్రమలో తామే బానిసలవుతారు! బానిసలవటం కోసం ఆరాట పడుతున్నామన్న స్పృహను భరించలేక... బానిసలయిపోతూండటం ఆపలేక... చీకటిలో మగ్గిపోయే ఆడవాళ్ళు నాకేం వెలుతురునిస్తారు? నేనీ స్త్రీల వాస్తవ రూపాలను భరించలేను. నాతో కలిసి యీ గాలిలోని ఆక్సిజన్‌ని పంచుకుంటున్న యీ బుద్ధిజీవుల బౌద్ధిక శూన్యాన్ని నేను భరించలేను! విశాల ప్రపంచానికి చెందిన అనంతజ్ఞానమూ తమదేనని తృప్తిపడతారు

వీళ్ళు! సత్యాన్ని దొరకబుచ్చుకున్నామన్న అసత్యంలో తాముంటూ... ఆ అసత్యంలో అందర్నీ వుంచటానికి ప్రయత్నిస్తారు యీ భూమ్మీద కుప్పలు తెప్పలుగా వున్న సిద్ధాంతవేత్తలూ, ధార్మిక దళారీలూ. సూర్యచంద్రులు... తమ యింటి ఆవరణలో వేలాడదీసిన ఆటబొమ్మలనీ, ... తమ ఫ్యాక్టరీ పొగగొట్టాల మీదే వారి చావు బ్రతుకులున్నాయనీ; ... తమ రాజ్యాంగాలకూ, సైన్యాలకూ, పోలీసులకూ, వారి చట్టాలకూ, శిక్షలకూ వారు అతీతులు కారనీ నిజంగానే విశ్వసిస్తారు వ్యాపారవేత్తలూ, దేశాధినేతలూ. తాము ఏమాత్రమూ నమ్మనిది ప్రతి ఒకడూ నమ్మాలనీ, ఏనాడూ చేయనిది క్రమం తప్పకుండా ప్రతీవాడూ చేయాలనీ చట్టాలు చేసి... రాజ్యాంగాలు రాసి... ఉపన్యాసాలు దంచుతారు... యీ ప్రపంచంలోని ప్రభుత్వాధిపతులు!

''లాభం లేదు అరుణ్! నన్నూ, నా ఆలోచనలనూ కదిలించకు! అనుకంప బలహీనతగానూ... దయ పిరికితనంగానూ... ప్రేమ బానిసత్వంగానూ... మూర్ఖత్వమే బలంగానూ... భావించే సమాజాన్ని... మానసిక విజయాలకన్న భౌతిక సంపదలే మిన్నగా పరిగణనీయమయే సమాజాన్ని... తమ రోగాలను వదిలేసి అందరినీ రోగులుగా భావించే సమాజాన్ని... నేను భరించలేను.''

బెనర్జీ మాట్లాడుతూంటే అరుణ్ ఆకాశంలోని నిండు చంద్రుడిని చూస్తూ కారు నడుపుతున్నాడు. అతనికి అమ్మమ్మ గుర్తువచ్చింది. అమావాస్యకూ పున్నానికీ పిచ్చి ఎక్కువవుతుందనేది! అరుణ్ సిగరెట్‌ని బయటకి విసిరేశాడు. దానితో ఆ ఆలోచనను వదిలించుకున్నాడు.

పక్కకి చూశాడు అరుణ్.

బెనర్జీ తల వెనక్కు వాల్చుకుని కళ్ళు మూసుకుని వున్నాడు.

అరుణ్ మనసు పరిపరి విధాల పోయింది - అమెరికాలో వున్నప్పుడు తనకు బెనర్జీయే మార్గదర్శకుడు. భారతదేశమూ, హిందూ మతమూ ప్రపంచంలోనే అత్యున్నతమని బెనర్జీ నమ్మిక. మనిషికీ, భగవంతునికీ వున్న సంబంధమూ... కటిక పేదవాని నుంచి మహా చక్రవర్తి దాకా ప్రతివానిలోనూ వుండే తాత్వికమయిన ఏకత్వమూ... బెనర్జీ ఉద్రేకంగా వివరించేవాడు. ప్రాశ్చాత్య సమాజాల చరిత్ర నుంచి పుట్టిన వర్గ పోరాటాల సిద్ధాంతము భారతీయ సమాజానికి వర్తించదనేవాడు. మహారాజుల భోగలాలసతను నిర్భయంగా, బహిరంగంగా విమర్శించిన కవులనూ, కళాకారులనూ, భక్తులనూ... రాజ్యాలనూ, విజయాలనూ తృణప్రాయంగా వదిలేసిన చక్రవర్తులనూ... భగవంతుడిని తన భక్తితో సొంతం చేసుకున్న భక్తులనూ... సోదాహరణంగా చూపించి - ''మరే సమాజాలు, మతాలు, దేశాలా మానవుడిని యీ ఎత్తులకు తీసుకువెళ్ళగలిగాయో చెప్పు?'' అని ప్రశ్నించేశాడు. అక్కడి సమాజాలలో బానిసత్వం, చక్రవర్తుల క్రౌర్యం, యజమానుల దౌష్ట్యం, బానిసల దుర్భర నిస్సహాయ జీవితం... వాటి నుంచి ఏర్పడిన తాత్విక భావాలూ... ఆ భావాల నుంచి పుట్టిన వర్గపోరాటాల మీదే ప్రపంచ గమనమున్నదన్న సూత్రీకరణలతో... మన సమాజాలలో పరిస్థితిని కొలవటం... నీటిని

వోల్టులతో కొలవటం లాంటిది అనేవాడు.

అపుడు కూడా బెనర్జీ వాదనలతో తాను ఏకీభవించేవాడు కాదు. మార్క్సు వర్గ సిద్ధాంతాన్ని తాను నమ్మేవాడు. ప్రపంచ సమాజాలన్నీ మార్క్సు భావించిన దశలను గడిచి సోషలిజం వేపు సాగిపోతున్నాయని భావించేవాడు. అయితే - తన ఆలోచనలను చెప్పటమే గాని ఒప్పించాలన్న పట్టుదల తనకు వుండేది కాదు. బెనర్జీ తాము సంపాదించుకున్న జ్ఞానంతో భారతదేశాన్ని సేవించుకోవాలని తనను ఒప్పించాడు. అతని విలాసాల మీద చులకనా, దేశ ప్రేమా తనను ప్రభావితం చేసి యీ దేశానికి వచ్చేట్టు చేశాయి.

ఇక్కడకు వచ్చాక బెనర్జీలో చాలా పెద్ద మార్పు వచ్చింది. మూడేళ్ళుగా విడిగా ఉద్యోగాలు చేశాక బెనర్జీ తిరిగి కలిశాడు. అతను గలగలా మాట్లాడే మనిషి! తర్వాత రెచ్చగొడితే తప్ప మాట్లాడడం మానేశాడు.

- ఇదా భారతదేశం? వీళ్ళా భారతీయులు? కటిక పేదవాడి నుంచి కోటీశ్వరుడి దాకా ఏమిటి వీళ్ళ కక్కుర్తి? యావ? పావలా లాభం కోసం వందల మంది చనిపోయినా సరే కల్తీ చేస్తారా? తమ రాజకీయ లాభం కోసం మత కలహాలను రెచ్చగొడతారా? కాగితం ముక్కల్లాంటి డిగ్రీల కోసం కత్తులు పట్టుకుని గురువులని పొడుస్తారా? కవులూ, కళాకారులూ... బిరుదుల కోసం... వ్యక్తిత్వాలను చంపుకుంటారా? ఇదా నా దేశ స్వరూపం? - అనేవాడు బెనర్జీ!

ఇంతగా బెనర్జీని నిరాశ పరచిన సంఘటనలేమిటో తనకు స్పష్టంగా తెలియదు. ఈనాడు దేశంలో జరుగుతున్న అన్యాయాల పట్ల, ఘోరాల పట్ల తనకీ వేదన వుంది. కాని బెనర్జీలా తను స్పందించలేడు.

అంతలా స్పందించటం మానసిక అస్వస్థతే!

అరుణ్ అతని భుజాన్ని నొక్కాడు-

''నువ్వొప్పుకోవుగాని నీకు చికిత్స అవసరం బెనర్జీ'' అనునయంగా అన్న అరుణ్ మాటలకు బెనర్జీ అనుకూలంగా స్పందించలేదు.

''నువ్వీ మాట అంటావని నాకు తెలుసు అరుణ్! భావాలూ, ఉద్రేకాలూ రోగ లక్షణాలు! రామకృష్ణ పరమహంస పారవశ్యాన్నే ఉన్మాదమంటుంది మన మిడిమిడి జ్ఞానం! పాపులర్ భావాలకూ, ఉద్వేగాలకూ ఏమాత్రం తేడాగా వున్నా అవి రోగాలే! రాడికల్ థింకింగూ... ఇండిపెండెంటు అవగాహనా... ఏకంగా ఎయిడ్సే! జాగ్రత్త డాక్టర్ - రోగం కుదర్చలేకపోగా... డాక్టర్‌కీ అంటుకుంటుంది... బివేరాఫ్ పేషెంట్స్!''

అరుణ్ సన్నగా నవ్వాడు... ''నువ్వు వదిలేస్తానంటున్న సమాజం ఏమిటి?''

''నువ్వెక్కడికి డ్రైవ్ చేస్తున్నావో నాకు తెలుసు! 'మనిషి ఆలోచనలనూ చైతన్యాన్నీ నిర్ణయించేది సమాజం' - అని నువ్వు చెప్పబోతున్నావ్! అరుణ్! నువ్వు అనే 'సమాజం' అనేది లేదు. మాటల గారడీ నుంచి పుట్టిన 'కల్పన' అది! ఆ 'కల్పన' ప్రకారం - సమాజం

సాంబారు లాంటిది. వ్యక్తులు అందులో ముక్కలు. సాంబారు ఎంత ఉడికితే ముక్కలు అంత ఉడుకుతాయి! సాంబారుకి వుండే రుచి ముక్కలకీ... ముక్కల రుచి సాంబారుకీ... బదిలీ అవుతాయి! ముక్కలు సాంబారు రుచికి కంట్రిబ్యూట్ చేస్తూనే తమ అస్తిత్వాన్నీ, రుచినీ ప్రత్యేకంగా వుంచుకుంటాయి.''

అరుణ్ మధ్యలో అతన్ని వారించదలుచుకోలేదు.

''ఈ ఉపమానంతో అర్థమయే సమాజం మీ ఊహ! ఆర్థిక తారతమ్యాలు... వ్యక్తులకు ప్రత్యేకతలు లేకుండా చేస్తాయనే వాదన చాలా బలహీనమయినది. నేను వాడుతున్న 'సమాజం' అనే పదం కేవలం వ్యక్తుల సముదాయాన్ని సూచిస్తుంది. ఆ సముదాయంలో బుష్షూ, రాజీవ్‌గాంధీ, గొర్బచేవ్, మహేష్ యోగీ, ధీరేంద్ర బ్రహ్మచారీ, సద్దాం హుస్సేనూ, నువ్వూ, నేనూ, మన పక్క ఫ్లాట్ చిక్కగౌడా... అందరం ఓ పాయింటాఫ్ టైంలో వున్నాం! ఇందులో ఒకరిమీద ఒకరికి ప్రేమ, భయం, కోపం... యివన్నీ వాస్తవాలు! నేను యీ సముదాయాన్నుంచి పోతాను! అంతే!''

అరుణ్ మాట్లాడలేదు. బెనర్జీ యీ తొమ్మిదేళ్ళలో ఏదో కోల్పోయాడు. అదేమిటి? తన సమాజం మీద విశ్వాసాన్నా? తన విశ్వాసాల మీద విశ్వాసాన్నా?

ఆలోచనలు తెగకుండానే వాళ్ళు గమ్యానికి చేరుకున్నారు.

అరుణ్ పార్టీలో నిమగ్నమయాడు. బెనర్జీ జనాలకు కొంత దూరంగా నడిచాడు. వెన్నెలలో దూరాన కనిపిస్తున్న కొండలని చూస్తున్నాడు. చెట్ల ఆకుల మీద వెన్నెల మిలమిలను, తడిమి చూస్తున్నాడు. కారులో జరిగిన సంభాషణ అతని మనసులో కదలటం లేదు.

ఆ ప్రకృతి అందం అతనికి శ్రీకృష్ణుని మురళీగానాన్ని గుర్తుచేసింది. అతనిలో ఆలోచనలూ, ఆవేశమూ కలిసి ఉప్పొంగాయి.

– ఈ నేల మీద ఒకనాడు పరమాత్మ మురళిని మ్రోగించాడు. ఆ మోహన గానానికి సమస్త ప్రపంచమూ పరవశించింది. జీవ, నిర్జీవాలకూ; చేతనా చేతనాలకూ హద్దులు చెరిగిపోయాయి. కాలాతీతమయిన పరమాత్మ – ఒకానొక కాలంలోనే – ఆ గానం వినిపించడమా? అసంభవం. ఆ కాలానికి ఆ గానాన్ని వినే 'శక్తి' వుంది. ఆ గానం పరమాత్మ నుండి యీ క్షణంలోనూ సాగివస్తోంది. అది వినే 'శక్తి' గల ప్రాణికి యీనాడూ వినిపిస్తోంది. అదిగో! తనకు అది లీలగా... వినిపిస్తోంది. తననుంచి తనను వేరు చేస్తోంది. ఒక్క లిప్త కాలవ్యవధిలో తను వున్నాడన్న సత్యం నుంచి... లేడన్న సత్యం ప్రభవిస్తోంది. దీనిని అనుభూతం చేస్తున్నదేది? అన్నిటినీ మూసి... కనులు తెరిపిస్తున్నదెవరు? కృష్ణా! నువ్వు కాదూ? నువ్వు నేను కాదూ? నా నుంచి పుట్టిన గానం నాలోకి ప్రవహిస్తోంది! ఇంద్రియాలకు గ్రాహ్యమయ్యే సత్యం... ఇంద్రియాతీతమవుతోంది. ఇంద్రియాతీత శబ్దం... సత్యమై... ఇంద్రియాలకు అందుతోంది. ఏమిటీ చమత్కారం ప్రభూ!

బెనర్జీ ఉద్వేగాలను 'చెదరగొడుతూ 'అమ్మా!' అన్న ఆర్తనాదం చెవుల్లో పడింది.

అతను గాభరాగా చుట్టూ చూశాడు.

కనుచూపు మేరలో చెట్టుమాటున ఎవరో పెనుగులాడుతున్నారు! పరుగెత్తాడు బెనర్జీ! ఒక ఆకారం మరొకరిని పీక నులమజూస్తోంది! మరింత సమీపించేసరికి అరుణ్ తన్నుకోవడం కనిపించింది. పీక చుట్టూ బిగిసిన చేతులను విడిపించుకోవటానికి పెనుగులాడుతున్నాడు. మాట రావడం లేదు.

ఒక్క ఉదుటున అక్కడకు చేరి బెనర్జీ రెండు చేతులూ కలిపి పీక నొక్కుతున్న వ్యక్తి తల మీద మోదాడు. అతను దిమ్మెరపోయాడు. పట్టు సడలింది.

వాళ్ళిద్దరూ అతనిని స్వాధీనపరుచుకునేసరికి జనం మూగారు.

''పదండి! తీసుకుపోయి అక్కడ లైట్ల మధ్య కట్టేద్దాం!''

''క్షమించండి డాక్టర్ గారూ! ఇలా ఎందుకు చేశాడో మాకూ తెలీటం లేదు - చాలా నమ్మకంగా వుండేవాడు.''

''డబ్బులకోసమేమో?''

''ఏం జరిగింది - అరుణ్!''

''నాకూ తెలీటం లేదు. ఎలుగుబంటి వేషంలో నన్ను కవ్వించాడు. నేను వెనకబడితే యిక్కడకు తీసుకువచ్చాడు. 'మీరు డాక్టర్ అరుణ్ కదా?' అని అడిగాడు. 'మనం ఒక ఆట ఆడదాం! నేను మిమ్మల్ని చంపటానికి పీక నొక్కుతాను. మీరు విడిపించుకోవాలి' అన్నాడు. సరేనన్నాను. రెండుసార్లు అలా చేశాక మూడవసారి నిజంగానే పీక చుట్టూ చేతులు బిగించాడు. సమయానికి బెనర్జీ రాకపోతే...???''

అరుణ్ మాటలు విన్నవారు - వినని వారికి చెబుతున్నారు.

నిర్వాహకులు అరుణ్ క్షేమం గూర్చి ఆదుర్దాగా ప్రశ్నిస్తున్నారు. అలాంటి ఆట ఏదీ తాము యోచించలేదంటున్నారు. చెట్టుకి కట్టివేయబడిన మనిషి ముఖం మీద 'కవరు' తొలగించారు. అతనిని 'ఎందుకిలా చేశావని' ప్రశ్నిస్తున్నారు.

మూగిన జనం మధ్య అతను వంచిన తల ఎత్తటం లేదు.

ఏభై ఏళ్ళ వయసున్న ఆ వ్యక్తి నల్లగా వున్నాడు. జీవితంలో అన్నిటిపట్లా విముఖతకు రూపంలా వున్నాడు. ఏమీ మాట్లాడని ఆ వ్యక్తి - ఎందుకు మాట్లాడాలి - అన్నట్లున్నాడు. అతను భయపడుతున్నట్లు లేడు. భయపెడుతున్నట్లున్నాడు. అలిసిపోయినట్లు లేడు. భంగపడినట్లున్నాడు.

ఫన్ వైబ్రేషన్ సంస్థలో నాలుగేళ్ళ క్రితం చేరాడట. అతనికి 'నా' అన్నవారు ఎవరూ లేరుట! తమిళం బాగా వచ్చుట! పేరు 'మురుగన్!' బాంబేలో ఒక్కడూ వుంటున్నాడుట! ఎప్పుడూ ఎవరితోనూ గొడవలు పెట్టుకోలేదుట! ఎన్నడూ విపరీతంగా ప్రవర్తించలేదుట!

అయితే - ఇప్పుడు అరుణ్‌ని ఎందుకు చంపబోయాడు?

అతన్ని దగ్గరగా చూడమన్నారు అందరూ! అరుణ్, బెనర్జీ అతని వేపు నడిచారు.

తనకు చేరువవుతున్న అరుణ్ మీద అతని చూపులు బిగుసుకున్నాయి. దగ్గరకు చేరుకోగానే అతను తుపుక్కున అరుణ్ మొఖం మీద ఉమ్మాడు.

పక్కనున్న వ్యక్తి అతనిని కొట్టబోతే అరుణ్ వారించాడు. జేబులోంచి'రుమాలు తీసుకుని తుడుచుకున్నాడు. మరింత సమీపించి భుజం మీద చెయ్యేశాడు -

''తగినంత కారణముంటే... చనిపోవటానికి నాకు అభ్యంతరం లేదు మురుగన్! నిన్ను గుర్తుపట్టలేకపోతున్నాను. నేనెందుకు చస్తున్నానో తెలియకుండా చస్తే నీకెలా తృప్తి కలుగుతుంది? ఆలోచించు!'' అన్నాడు.

సైకియాట్రిస్టుగా అరుణ్ ఆ సహనాన్ని అలవరుచుకున్నాడా - అది అతని స్వభావమా - అని అక్కడ కొందరు ప్రశ్నించుకున్నారు.

''ఈ దయ... ఈ సహనం... నీ పచ్చటి మొహం... నీ నమ్మకం కలిగించే నవ్వు... ఇవన్నీ నాకారోజున నమ్మకం కలిగించాయి. నీ ముందు నా నోరు విప్పేలా చేశాయి! ఫలితం ఏమిటి...? నువ్వు ద్రోహం చేశావు! నమ్మించి నా గొంతుక కోశావు! నా ఒక్కగానొక్క కొడుకూ నాకు కాకుండా పోయాడు! నా భార్య తట్టుకోలేక వెళ్ళిపోయింది! నా జీవితం సర్వనాశనమయిపోయింది!...'' అంటూ అతను బ్రేక్ అయాడు. అరుణ్‌ని అంతా వారించినా వినకుండా కట్లు విప్పించాడు. చేతులు స్వాధీనంలోకి రాగానే అతను ముఖాన్ని మూసుకున్నాడు. ఉప్పొంగుతున్న దుఃఖాన్ని అతను ఆపుకోటానికి ముఖాన్ని రుద్దుకున్నాడు. కాని... అతని ప్రయత్నాలు ఫలించలేదు.

చుట్టూ చేరిన వైద్య సమాజం అన్నింటినీ మరిచి అతన్నే చూస్తోంది. ''వారంతా అతని దుఃఖానికి కరిగిపోతున్నారా?'' ప్రశ్నించుకున్నాడు బెనర్జీ!

నిజంగా దుఃఖానికి తోటి వ్యక్తులను కరిగించే శక్తి వుందా? వుంటే - యుద్ధరంగంలో తోటి మనిషి హాహాకారాల మధ్య విజయతాండవం చేయగలడా మనిషి? బస్సులనూ, రైళ్ళనూ ఆపి మెషిన్‌గన్లతో తోటి మనుషులను తునాతునకలు చేయగలడా మనిషి? విమానాలతో బాంబులను తెచ్చి నగరాల మీద కుమ్మరించగలడా మనిషి!? లేదు - దుఃఖం, బాధ... ఎవరినీ కరిగించవు! అవి పుస్తకాల నుంచి, సినిమా తెరల నుంచి, టీవీ తెరల నుంచి అందంగా బయల్దేరి ఆనందమయమైన 'సానుభూతి'నీ, 'దుఃఖాన్నీ' యివ్వగలవు! ఈ క్షణంలో ఇక్కడున్న ప్రతి మనిషినీ ఆకట్టుకుంటున్నది ఒక్కటే! సస్పెన్సు. ''ఎందుకు చేశాడాపని? ఎవరితను? ఏమిటి అరుణ్‌కీ అతనికీ సంబంధం?...'' బెనర్జీ చుట్టూ వున్న మొహాలను చూస్తూ అనుకుంటున్నాడు. పార్టీ నిర్వాహకుల ముఖాలలో యీ తమాషా అంతా అభాసయినందుకు మెదిలిన సంజాయిషీ, నొచ్చుకోలు భావాలను కూడా కుతూహలం డామినేట్ చేస్తోంది - అనుకున్నాడు బెనర్జీ!

''నిన్ను చంపటానికి తగినంత కారణం నాకువుంది డాక్టర్! కాని... నేను హిందువుని! నన్ను చంపినవాడిని కూడా నిమిత్తమాత్రుడనీ... వాడికాబుద్ధి పుట్టటాన్కి హేతువు నా కర్మఫలమనీ నమ్మేవాడిని! అందుకే యిన్నాళ్ళూ... ఇలా వేషాలు కట్టుకుంటూ... బ్రతికి వున్నాను. దేనిమీదా ఆశ లేదు. ఎవరిమీదా కక్షలేదు. గమ్యం లేదు! భగవంతుడిచ్చిన శరీరాన్ని భగవంతుడి నిర్దేశం ప్రకారం పోషించటమొక్కటే నా కర్తవ్యమని బతికాను! ఈరోజు... విధి... నిన్ను నా ముందు నించోబెట్టింది! నీ మీద దాడి చేసింది నేనేనా? యింకా యింత ద్వేషం నాలో మిగిలుందా? - ఎంత ఆశ్చర్యం!! నువ్వు చంపమన్నా యీ వృద్ధ హస్తాలకు అంత శక్తి లేదు! రాదు...''

- మురుగన్ గొంతు క్రమంగా సర్దుకుంది.

అరుణ్ సవినయంగా ప్రశ్నించాడు - ''నిజంగా నేనే మీకు అంత అపకారం చేశానా? నాకేమాత్రం మీరు గుర్తు రావడంలేదు - దయచేసి మీరెవరో... మీకు నేనేం చేశానో చెప్పండి-'' మంచినీళ్ళు యిప్పించాడు.

మురుగన్ నీళ్ళు తాగాడు.

చుట్టూ చూశాడు. తలదించుకున్నాడు. తర్వాత తల అటూ యిటూ తిప్పాడు. నెమ్మదిగా తల ఎత్తాడు.

''నేనేం లాభం చెప్పి?

వైద్యుడిని భగవంతునిగా భావించే సంస్కారం మాది! వైద్యాన్ని... భగవత్సేవగా... స్వీకరించిన పూర్వీకులు నావాళ్ళు! రోగిలో వైద్యుడూ, వైద్యునిలో రోగీ భగవత్స్వరూపం చూసే దేశం నాది!

నేను నా పూర్వీకులకే ద్రోహం చేశాను!

కాని... నాకు వైద్యుడు అవసరమయినపుడు... నా సంస్కారం నన్ను వదలలేదు. చేతి చలవనూ, ముఖ వర్చస్సునూ బట్టి వెతికాను. నీ ముఖంలో నాకు దేవుడు కనిపించాడు. వైద్యుని మీద విశ్వాసమే... చికిత్సకూ, మందుకూ అసలు బలమన్న నమ్మికతో వెదికిన నాకు నువ్వు కనిపించావు. నీ ముందు చేతులు జోడించాను.

ఆ క్షణంలో... నా ముందు చేతులు జోడించిన రోగులు నాకు గుర్తురాలేదు. నాలాంటి వాడు ఏం చెప్పగలడు? నాకు జరిగిన అన్యాయాన్నా? నేను చేసిన మోసాన్నా? నువ్వు చేసిన మోసాన్నా? నువ్వు చేసిన అన్యాయాన్నా? నా జీవితాన్నా?

నా పేరు మురుగన్!

కోయంబత్తూరు దగ్గర ఒక గ్రామం మాది! మాది వైద్యుల వంశం! మహరాజుల చేత అగ్రహారాలు తీసుకుని వైద్యం చేశారు మా పూర్వీకులు! తమ అనుభవాలనూ, రోగనిదాన విధానాలనూ, చికిత్సనూ, విశ్వాసాలనూ ఒక తరం తదనంతర తరానికి అందించేది! డబ్బు తీసుకుంటే మందు పనిచేయదన్న నమ్మకం మా తాతగారి తరందాకా వుండేది. అప్పటికే

కుటుంబాలు పెరిగాయి. జీవనాధారం కోసం మా చినతాతలు స్వయంగా వ్యవసాయాలు చేపట్టారు. ఒకరు వ్యాపారంలోకి దిగారు. మా తాతగారు తాను అలా చెడిపోనన్నారు. పెద్దకొడుకులు కుటుంబ సంప్రదాయాలు పాటించాలనే వారు. భూములను కౌలుదార్ల చేతుల్లోనే వుంచారు. ఆయనని గురించి నాకు బాగా గుర్తున్న విషయం - మా గ్రామంలో మశూచికం! హరిజనవాడలో తీవ్రంగా వుంది. ఆకులు పరిచి రోగులని పడుకోబెట్టి ఆయన చేసిన సేవ గురించి అందరూ చెప్పుకునేవారు. మా తాతగారు పోయినవెంటనే మా చిన్నాన్నలు ఆస్తులు పంచుకుని వాళ్ళ చిన్నాన్నలను అనుసరించారు. మా తండ్రిగారు వైద్యాన్ని వదలలేదు. ఆయన హయాంలో భూములు పూర్తిగా పోయాయి. వైద్యం మీద ఆదాయం అంతంత మాత్రంగా వుంది.

అప్పటికే అల్లోపతి వైద్యం పట్టణాల నుంచి పల్లెలకు వచ్చింది. డాక్టర్ల దగ్గర రంగు నీళ్ళు కలపటం, సూది మందు వెయ్యటం నేర్చిన కాంపౌండర్లు పల్లెటూళ్ళకు వచ్చారు. సైకిళ్ళ మీద యింటింటికీ తిరిగారు.

తండ్రిగారు బాధపడుతూనే ఇంజక్షన్ నేర్చారు. గోళీలు యివ్వటం నేర్చారు. సైకిలు నేర్చారు. ఊళ్ళు పట్టారు. సంతలలో గోనె పట్టాలు పరిచి కూర్చున్నారు. అప్పటికి నాకు ఊహ బాగా వచ్చింది.

మా తండ్రిగారు 'గుహ్యవ్యాధుల' చికిత్స చేపట్టారు. వంధ్యత్వం, నపుంసకత్వం, శీఘ్రస్ఖలనం, స్వప్న స్ఖలనం... సుఖవ్యాధులు... వంటి వ్యాధులకు మందులు యిచ్చారు. మొదట్లో యిచ్చింది పుచ్చుకున్నారు. తర్వాత యింతవుతుందని పుచ్చుకున్నారు. మా కుటుంబ పరిస్థితి బాగా మెరుగయింది. నేను బియ్యే పాసయాను. ఉద్యోగం కోసం మద్రాసు, కోయంబత్తూరుల మధ్య తిరుగుతున్నాను.

మా తండ్రిగారు నన్ను కూర్చోబెట్టుకున్నారు.

''నాయనా! నువ్వు యీ వైద్యంలో దిగు-''

''మీ సంపాదన ఏపాటిదో చూస్తున్నాను గదా - నన్నెందుకు ఇందులో దింపుతారు?''

''సంపాదించదలుచుకుంటే యిందులోనూ వుంది! గురువవనీ, వైద్యుడవనీ, రైతవనీ, చివరికి శెట్టి అవనీ, భటుడు అవనీ యీ దేశంలో ఒకప్పుడు ఎవరూ వ్యాపారం చేయలేదు. సంపాదన కోసం బ్రతకలేదు. తెల్లవాళ్ళు వచ్చారు. ప్రతి పనికీ జీతం, భత్యం, ఉద్యోగం వచ్చాయి. నాణాలు పెరిగాయి. న్యాయంతో సహా ప్రతిదీ కిరాయి సరుకయింది. ఎంతమందికి విద్యాదానం చేశాననుకునే గురువుకీ అదే! ఎంత పండితే... ఎందరి కడుపు నిండుతుందనుకునే రైతుకీ అదే! ఎందరికి ప్రాణదానం చేశానని లెక్కలు వేసుకునే వైద్యునికీ అదే! కూడబెట్టిన దానితో... ఎక్కడ సత్రవలు కట్టించితే... తాను మరణానంతరం బ్రతుకుతాననుకునేవాడు శెట్టి! క్షాత్రం, రాజభక్తీ పోయాయి! కిరాయి కోసం సైన్యం ఏర్పడింది! అందరికీ ఒకటే లక్ష్యం! సంపాదన! అన్ని వృత్తులకూ ఒకటే గమ్యం! సంపాదన!... సంపాదన!''

ఆనాడు ఆయన బాధ నాకు ఎప్పుడూ గుర్తే! ప్రపంచంలో ఏదో పెద్ద మార్పు వస్తోందని ఆయన అర్థం చేసుకున్నాడు. ఆ మార్పు ఆయనకి కష్టం కలిగిస్తోంది. కానీ... ఆయనా మారాడు. పిల్లల కోసం కుటుంబ పోషణ కోసం సంపాదన చేస్తున్నానన్నాడు. సంపాదనకెన్ని మార్గాలున్నా... తన కుటుంబ వైద్యం తనతో ఆగిపోరాదని ఆయన ఉద్దేశ్యం.

నేనూ ఆయనను అనుసరించాను.

అందులో దిగాక దానిలో పోటీ అర్థమయింది! ఆదాయం అర్థమయింది! పేపరు ప్రకటనలు! కరపత్రాలు! గోడల మీద రాతలు! ఎంత ప్రచారముంటే అంత ఫలితం! మందెంత ఖరీదయినదయితే అంత నమ్మకం! వైద్యుడు ఎంత భయపెడితే అంత గొప్పవాడు! ఎంత డాబు వుంటే అంత జనం!

''ఈ రోగులలో నూటికి తొంభయి మందివి వ్యాధులు కావు! భయాలు! వైద్యుడు ఆ భయాలను పోగొట్టటానికి రెండే మార్గాలు! ఒకటి - రోగికి వైద్యుని మీద గురి! రెండు - ఒక భయాన్ని మరో భయంతో నివృత్తి చేయటం! -'' అనేవారు నాన్నగారు.

ఆయన వెళ్ళిపోయారు!

నేనూ పోటీలో దిగాను! - మా మందు తిని యంజీఆర్‌కి కొత్త యవ్వనం వచ్చింది! మా మందు తిని ఫలానా రాజకీయ నాయకుడు యింకా ఉత్సాహంగా వున్నాడు - కరపత్రాల ప్రచారం! ఆదాయం పెరిగింది! మూడుచోట్ల బ్రాంచీలు పెట్టాను.

హస్తప్రయోగం వల్ల అంగక్షీణతను కొలవటానికి ఓ పరికరం - చాలా మందికిలాగే - నేనూ చేయించాను. దానితో ముందుగా నీలం బల్బులు వెలిగించేవాడిని. పుంసత్వం పోయిందని రోగిని నమ్మించేవాడిని! మందు ఖరీదు రోగి తాహతుని బట్టి వుండేది! క్రమంగా గుణం కన్పిస్తోందని... నీలం బల్బులు వెలగటం మాని ఎర్రబల్బులు వెలుగుతున్నాయని చూపించేవాడిని! నమ్మకం కుదరగానే రోగం కుదిరేది!

అంతా మన యిష్టప్రకారమే జరిగితే భగవత్‌శక్తి ఏముంది? నేనూ యీ రోజున అందర్లాగే వుందును. నాకు ఒక్కడే కొడుకు! నా భార్యకు పెద్ద ఆపరేషన్ చేసి మళ్ళీ ప్రసవం జరిగితే తల్లి ప్రాణానికి ముప్పు అన్నారు డాక్టర్లు! నా బిడ్డని అపురూపంగా పెంచుకున్నాను! ఆరేళ్ళ క్రితం ఒక సంఘటన జరిగింది!

నాతోబాటే నా కొడుకూ అప్పుడప్పుడు నా క్లినిక్‌కి వస్తుండేవాడు! అప్పటికి వాడు టెన్త్‌లో వున్నాడు. వాడికొక స్నేహితుడుండేవాడు! వాడు వీడితో తనకు పాడు అలవాటు అయిందని చెప్పేవాడుట! మావాడు నేను లేనపుడు క్లినిక్‌కి తీసుకొచ్చి వాడి పుంసత్వ పరీక్ష చేశాడు. ఎప్పుడూ నీలం లైట్లే వెలిగేవి. ఎన్ని మందులు యిచ్చినా ఎర్రలైట్లు వెలిగేవి కావు! వాటిని వెలిగించే మీట నా చేతుల్లో వుందన్న సంగతి నాకొడుక్కి తెలియలేదు! 'నీవు సంసారానికి పనికిరా'వన్నాడు నా కొడుకు! ఆ కుర్రాడు నిజమనుకుని ఎండ్రిన్ తాగి చనిపోయాడు! ఆ శవాన్ని చూసి వచ్చాడు నా కొడుకు!

జరిగిందంతా వాడు చెపుతూంటే నాకు కోపం ఆగలేదు! ఆ పరికరం ఉత్తి బూటకమనీ... నువ్విలా నాకు తెలీకుండా ఎందుకు చేశావనీ... నువ్వే ఆ కుర్రాడి చావుకి కారణమనీ... తిట్టాను. కొట్టాను. నాకారోజున వివేకం చచ్చింది. భగవంతుడు నా కొడుకు దుస్థితికి నన్నే కారణం చేశాడు.

అప్పట్నుంచీ నా బిడ్డకు మతి స్థిమితం తప్పింది.

రాత్రిళ్ళు లేచి తన స్నేహితుడు తన పీక నులుముతున్నాడనే వాడు! తనని ఎండ్రిన్ తాగమంటున్నాడనేవాడు! బట్టలు చింపుకునేవాడు!

ఏం చెయ్యాలి? ఏ వైద్యుడి దగ్గరకయినా తీసుకువెళ్ళితే ఏం చెప్పాలి. నా మందులు పనిచెయ్యలేదు. నా కొడుకు పరిస్థితి నానాటికీ క్షీణిస్తోంది. నా భార్య మంచం పట్టేసింది! నా క్లినిక్‌లు మూతపడ్డాయి. నేను డాక్టర్ల వెనకాల పడ్డాను! భూతవైద్యం చేయించాను!

సరిగ్గా - అలాంటప్పుడు మీ ఆస్పత్రికి వచ్చాను!

అమెరికా నుంచి వచ్చారుట! మానసిక రోగ చికిత్సలో నిష్ణాతులట! మిమ్మల్ని కంటితో చూశాను! పచ్చని ఛాయ! చల్లటి దయాపూరితమయిన నవ్వు! అసహనమన్నది ఎరుగని మాట! నా మనసుకు నువ్వు భగవంతుడిలా అనిపించావు! నిన్ను నమ్మవచ్చు! నీకు ఏదీ దాచకుండా నా కథ చెప్పుకోవచ్చు! నా కొడుకుని రక్షిస్తావు! నాకు మళ్ళీ జీవితమిస్తావు! అనుకొన్నాను.

నేను నీ రూమ్‌లో అడుగు పెడుతూనే - చిన్న వాడివయినా - నీ కాళ్ళు పట్టుకున్నాను. నా కాళ్ళు ముట్టిన వాళ్ళంతా నాకు గుర్తున్నారా - నీకు యీరోజు నేను గుర్తుండటానికి?

అంతవరకూ ఏ డాక్టరుకీ చెప్పనివన్నీ... నిన్ను నమ్మి... నీకు చెప్పుకున్నాను. నువ్వు తేనె పూసిన కత్తిలా అంతా విన్నావు. నా పక్కనే కూర్చుని వెర్రి నవ్వు నవ్వుతున్న నా బిడ్డవయిపు మొహం కూడా తిప్పలేదు!

''నీ వంటి నకిలీ వైద్యులంటే నాకు అసహ్యం! నిన్నూ, నీ కొడుకునీ తలుచుకుంటే నేను కటకటాలు లెక్కపెట్టించగలను! మీలాంటి నయవంచకులకి... నేనేకాదు... ఏవైద్యుడూ వైద్యం చెయ్యడు! గెట్ లాస్ట్!'' అన్నారు.

మేమిద్దరం బిత్తరపోయాం! వెర్రి మొహాలతో అక్కడ నుంచి బయటపడ్డాం! తన వల్ల జరగరానిది జరిగిందని నా కొడుకు పిచ్చి ఎక్కించుకున్నాడు! తప్పుపని చేశానని నేను కృంగిపోయాను! ఏ డాక్టరూ నా బిడ్డని రక్షించడన్న నీ మాటను పట్టుకుని నేను దుఃఖిస్తూ వుండిపోయాను! నేను తేరుకునేలోగా, కర్తవ్యం తెల్చుకునేలోగా... జరగరానిది జరిగిపోయింది! నా భార్య మనోవ్యాధితో మరణించింది! నా కొడుకు యిల్లు విడిచి వెళ్ళిపోయాడు? వాడిని వెదుకుతూ నేను దేశాలు పట్టాను! బాంబేలో యీ సంస్థలో చేరాను! ఏది దొరికితే ఆ పని చేశాను! కర్మఫలమనుభవించక తప్పదని బ్రతుకుతున్నాను! ఈనాడు నువ్వు నాకు తారసపడకపోతే యిలాగే బ్రతుకుతుండేవాడిని!

నాయనా!

నేనొకనాడు ఏదో వైద్యం చేశాను! మందు యిచ్చాను! అదంతా నకిలీ వైద్యమన్నావు నువ్వు! ఒప్పుకుంటాను! నువ్వేం చేశావు? పాదాలమీద పడిన రోగిని కాలితో గెంటేశావు! నాకు తగినశాస్తి చేశానని సంతోషించావు! అదీ నేను ఒప్పుకుంటాను! నా కొడుకు చావూ... నా జీవిత సర్వనాశనమూ నిజమే... నువ్వు కారణం కాదు! నా కర్మే కారణం! నా పాపకర్మలే కారణం! అదీ ఒప్పుకుంటున్నాను! నీ వైద్యంలో దగాలేదా? మోసం లేదా? మీ వైద్యులంతా పరమ పవిత్రులేనా? నీకు తెలిసిన వైద్యుడే... నీచుడని తెలిస్తే... నువ్వు వైద్యం చేయను పొమ్మంటావా?''

మురుగన్ గొంతు ప్రశ్నించినా... జవాబు ఆశిస్తున్నట్టు లేదు!

అక్కడ నిశ్శబ్దం ఆవహించింది!

అక్కడ వెన్నెల ఆలోచనా ముద్ర వహించింది!

అక్కడ మానవ సమూహం తర్జన భర్జనలు వింటూ మాగన్ను వేసింది అడవి.

వైద్య సమాజం ఆలోచనలో పడింది. వారిలో చాలామంది చూపు 'అరుణ్' మీద పడింది. అతనికి జరిగిన సంఘటన గుర్తు వస్తోంది. ఆనాడు తను సబ్జెక్టివ్‌గా స్పందించాడు. కొంతకాలం వరకూ తప్పు చేశానన్న భావన వెన్నాడింది. తర్వాత విషయాలు తెలియకపోవడంతో ఆ విషయం మరిచిపోయాడు.

అరుణ్ అలా ఆలోచిస్తున్నాడు. మురుగన్ గాథ కలిగించిన సానుభూతి వైద్య సమాజాన్ని ఏకం చేసింది.

సరిగ్గా అలాంటి సమయంలో బెనర్జీ లేచాడు. చకచకా మురుగన్ వద్దకు వెళ్ళి నుంచున్నాడు.

''-మురుగన్ గారూ! మా అందరి తరఫునా నేను మీ ముందు ఒక్క వాస్తవం ఒప్పుకుంటున్నాను. మేం చేసేదానిలో వైద్యమెంతో... వ్యాపారమెంతో మాకు తెలుసు. మేం వ్రాసే వ్యాసాలలో వెలిబుచ్చే అభిప్రాయాలలో... చేసే సమర్థనలలో... ఖండనలలో... అందిస్తున్న విజ్ఞానమెంతో... చేస్తున్న ప్రచారమెంతో... మాకు తెలుసు!

మాలో కొందరు అవసరం లేని ఆపరేషన్స్ చేస్తామని మాకు తెలుసు! అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో నిషేధించబడిన మందులను మేం ప్రిస్క్రైబ్ చేస్తామని మాకు తెలుసు. ఆ దేశాలలోకనిపెట్టే మందులకు కొత్త ఆపరేషన్ విధానాలకూ... మా దేశ ప్రజలను మేం స్పెసిమన్లుగా సమకూరుస్తామని మాకు తెలుసు! పేదవారి అవయవాలను... కుష్ఠురోగుల అవయవాలను... దొంగతనంగా తీసి... పెద్దవారికి సరఫరా చేసే వ్యాపారంలో మేమూ భాగస్వాములమని మాకు తెలుసు! రోగి జేబులో డబ్బుని బట్టే మా వైద్య స్థాయి వుంటుందని మాకు తెలుసు! పెట్టుబడి పెట్టి ఏర్పాటుచేసిన పరికరాలను... అవసరమున్న పేదవారికి

అందనివ్వమనీ... అవసరం లేని పెద్దవారికి వుపయోగించి వారినీ హింసిస్తామనీ మాకూ తెలుసు!

అన్నీ తెలిసిన మేం... మా వైద్యానికి శాస్త్రం ముద్రవేసి వ్యాపార విలువ పెంచే సంస్కారులం! మేం వ్యాపారం చేస్తాం! లాభాలు తీస్తాం! విలాసంగా జీవిస్తాం!

మా విశ్వాసాలే సశాస్త్రీయమన్న అహంతో... మా గత సంస్కృతినీ... విజ్ఞానాన్నీ... పూర్తిగా నిరాకరిస్తాం! ఈ దేశంలో మానవుడు... మా యీ వైద్యం లేకుండా వేలాది సంవత్సరాలు జీవించాడన్న వాస్తవాన్ని కన్వీనియంట్‌గా పక్కన పెడతాం!

ఈనాటి వ్యాపార సంస్కృతి... వ్యాపార సౌలభ్యమున్న వాటిని పెంచి... మిగిలిన అన్నింటినీ భస్మం చేస్తుంది. అందులో మీ వైద్యమూ... మీ సంస్కారమూ... మీ జీవికా... మీ వేదాంతమూ... అన్ని ప్రత్యేకతలూ దగ్ధమైపోతుంటే... మేం మా లాభార్జన నిర్విఘ్నంగా కొనసాగిస్తాం! అందులో మేమూ... మా వ్యక్తిత్వాలూ... ధ్వంసమవుతున్న వాస్తవాన్ని కన్వీనియంట్‌గా మరచిపోతాం!''

బెనర్జీ విసురుగా అక్కడ నుంచి వెళ్ళిపోయాడు. అంతదాకా మురుగన్ పట్ల సానుభూతి కలిగించిన ఏకత భగ్నమయింది. రకరకాల చర్చలు మొదలయాయి.

''–అశాస్త్రీయ వైద్య విధానాల గురించి ఆ మధ్య ఓ పత్రిక వ్రాస్తూ గ్రహచలనాలను గణించి చేసే వైద్యం ఆయుర్వేదమని స్పష్టంగా రాసింది. దానిని సమర్థిస్తాడేంటీ?''

''పాలు తాగిన రొమ్మునే నరకటం... తిన్న యింటి వాసాలను లెక్కపెట్టడం యీ దేశం ప్రత్యేకత! కాకపోతే... తనకు తిండి పెడుతున్న వైద్యాన్ని ఖండిస్తాడా?''

''తెగిపోయిన అవయవాలను తిరిగి అతికించగలుగుతోంది ఆధునిక వైద్యం. గుండెనూ... మెదడునూ... చికిత్స చేస్తోన్న శాస్త్రాన్ని... వ్యాపారమంటాడా?''

అరుణ్ ఆ చర్చలలో కలగజేసుకోలేదు. ఫన్‌వైబ్రేషన్ సంస్థ అధికారులతో మురుగన్ విషయం చర్చించాడు. జరిగిన దానిని మరిచిపొమ్మనీ... పోలీసుల దాకా తీసుకుపోవద్దనీ... ఉద్యోగం నుండి తొలగించవద్దనీ కోరాడు. పార్టీ నుంచి సెలవు తీసుకుని బయలుదేరాడు.

బెనర్జీతో కారు బయలుదేరింది.

''ఇప్పటికయినా నువ్వు పశ్చాత్తాపపడుతున్నావా అరుణ్!'' వెంటనే అడిగాడు బెనర్జీ.

''నీ వ్యాఖ్యానం ఆవేశంలో చేసినదేనని నువ్వు ఒప్పుకోగలవా?'' ఎదురు ప్రశ్న వేశాడు అరుణ్.

''దానికీ దీనికీ సంబంధమేమిటి?''

''ఆనాటి నా ప్రవర్తన ఎలాంటి విపరీతమో... ఈనాటి నీ వ్యాఖ్యానమూ అలాంటి విపరీతమే! రెండు ఆవేశ ఫలితాలే!''

''నా అభిప్రాయాల్లో తప్పేం లేదు! మన వైద్యం... కేవలం వ్యాపారం కాదంటావా?''

''కాదు-''

బెనర్జీ మాట్లాడలేదు.

''అంతేకాదు! ప్రాచీన వైద్య విధానాలు... సంప్రదాయాలకూ, సంస్కృతులకూ, మతాలకూ... ప్రతీకలు కావు! కొందరు భావిస్తున్నట్టు అవి మూఢనమ్మకాలూ... అశాస్త్రీయాలూ కావు! అవి మానవుడి సైంటిఫిక్ టెంపర్‌మెంట్ నుంచి పుట్టినవే!

ఇతర ప్రాణులకన్నా దైహికంగా బలహీనుడయిన మనిషి... తన మనుగడ కోసం... ప్రకృతి శక్తులతో పోరాట మారంభించిన పరిస్థితులలో అతని బౌద్ధిక శ్రమ మొదలయింది. ఆ శ్రమ నుంచి ఏర్పడిన వైజ్ఞానిక స్వభావమే... ప్రకృతితో పోరాటం కోసం అనేక సమూహ పద్ధతులను ఏర్పరచుకునేలా చేసింది. ఆ వైజ్ఞానిక స్వభావమే... సామాజిక జీవితంలోని అస్తవ్యస్తాలను పరిష్కరించుకుంటూ పోవటానికి కారణమవుతోంది!

ఆ వైజ్ఞానిక స్వభావం నుంచే... మనిషి, అన్వేషణల నుంచే గతానుభవాల క్రోడీకరణ, విశ్లేషణల నుంచే ప్రపంచంలోని పురాతన వైద్య విధానాలన్నీ పుట్టాయి! మానవుల అవసరాలను ఏదోమేరకు తీర్చగలిగాయి కనకనే యిన్ని వేల సంవత్సరాలు నిలిచాయి! ఆ వైజ్ఞానిక స్వభావాన్ని వుంచుకున్న ఏ విధానమయినా... దాన్ని పెంచుకోవటం ద్వారానే... మనిషి అవసరాలను తీర్చటం ద్వారానే... బ్రతకగలుగుతుంది. ఆధునిక వైద్యమయినా యిందుకు మినహాయింపు కాదు.

ప్రాచీనతని బట్టి... సంస్కృతికీ, మతానికీ ప్రతీకలుగా మార్చినా... అవి బ్రతకవు! లాభార్జన పెంచే పద్ధతులలోకి మళ్ళించినా అవి ఎదగవు! కొందరు మురుగన్లు... వక్రమార్గాలలో ధనార్జన కోసం వాటి పేర్లను పాడుచేసినా... అవి చనిపోవు!''

అరుణ్ కారు రోడ్డు మీదకి ఎక్కించుతూ కొంతసేపు మాట్లాడలేదు.

''బెన్! కొన్నింటికున్న వ్యాప్తికి కారణం... వ్యాపార సౌలభ్యమని నువ్వంటావు! వాటి వైజ్ఞానిక స్వభావాలలో... మానవావసరాలు తీర్చడంలో వాటి సామర్థ్యాలలో... తేడాలు కారణమని నేనంటాను!

మానవుని అభివృద్ధికి ఆధునిక వైద్యం ఓ నిదర్శనం! ఆధునిక వైద్యానికున్న వ్యాప్తికి కారణం వ్యాపార సౌలభ్యమంటావు నువ్వు! అలా అనటం ద్వారా నువ్వు మానవాభివృద్ధి తాలూకు క్రెడిట్ అంతా వ్యాపార సంస్కృతికి అప్పజెపుతున్నావు! మనిషి స్వార్థమే... వ్యక్తిగత లాభార్జనా స్వభావమే... యీనాటి శాస్త్రీయమయిన అభివృద్ధికి కారణమని ప్రపంచాన్ని నమ్మించజూస్తోంది వ్యాపార సంస్కృతి! మానవుని వైజ్ఞానిక స్వభావానికీ అన్వేషణకీ అతను కొనసాగిస్తున్న అవిశ్రాంత విముక్త పోరాటానికీ నిన్నా మొన్నా పుట్టిన వ్యాపార సంస్కృతి మసిపూస్తోంది! దాన్ని ఏవగించుకుంటున్న నీవూ అదే పని చేస్తున్నావు!''

బెనర్జీ బయటనున్న చందమామకేసి చూశాడు.

అరుణ్ కారు మలుపు తిరిగింది.

''బెన్! నువ్వు కూడా అదే పని చేయడానికి కారణం... నిరాశా... నిస్పృహ! ప్రపంచం గురించి ఆలోచించగలవాళ్ళు... వ్యక్తిగత ప్రశ్నలతో... నిరశామయ తాత్విక ధోరణిలో... కళ్ళు మూసుకోటం మానవుని మహా విముక్తి పోరాట కాల వ్యవధిని యిన్నివేల సంవత్సరాలు పొడిగించింది. ప్రపంచ స్వభావం మీద... దాని గమన సూత్రాల మీద... ఎందరు ఎన్ని వ్యాఖ్యానాలు చేసినా... దాన్ని మార్చే స్వభావమే... ప్రయత్నమే... ముఖ్యమన్న భావన పుట్టాకనే... పోరాట వేగం మారింది. ఆధునిక ప్రపంచ పరిణామాలకూ... వ్యక్తుల మారుతున్న విలువలకూ... కలవరపడి... నీవంటి ఆలోచనా స్వభావులు నిరాశలో మునిగితే... యీ వేగం తగ్గుతుందిగాని... ప్రవాహ దిశ మారదు!

''ఆలోచించు బెన్!''

అరుణ్ కారు నగరం వేపు నడుస్తోంది!

అతని కారుని చందమామ అందుకోలేక అనుసరిస్తున్నాడు!

(రచన - అక్టోబర్ 92)